

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

**Tampereen kaupungin lausunto Laatusuositukseen aktiivisen ja toimintakykyisen
ikäntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027****TRE:5523/05.01.00/2023****Lisätietoja päätöksestä**

Apulaispormestari Matti Helimo, puh. 040 513 8625, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Valmistelijan yhteystiedot

Hyvinvointikoordinaattori Jaana Ylänen, puh. 040 800 7874 ja
suunnittelija Tiina Santala puh. 040 159 1588, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Sosiaali- ja terveysministeriölle annetaan liitteenä oleva Tampereen kaupungin lausunto Laatusuositukseen aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027.

Perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö yhdessä Suomen Kuntaliiton kanssa on julkaissut vuosina 2011, 2008, 2013, 2017 ja 2020 laatusuosituksia väestön ikääntymiseen varautumiseksi sekä ikääntyneiden palvelujen laadun kehittämiseksi ja uudistamiseksi. Uusi laatusuositus vuosille 2024–2027 julkaistaan yhdessä ministeriön, Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:n ja Suomen Kuntaliiton kanssa. Laatusuositusten luonnos ja sitä koskeva lausuntopyyntö on julkaistu Lausuntopalvelu.fi-sivustolla 26.10.2023 ja sitä koskevat lausunnot tulee antaa kyseisen palvelun kautta viimeistään 17.11.2023.

Luonnoksessa esitellään vaikuttavuustavoitteittain suosituksia ja hyviä käytäntöjä tavoitteiden toteuttamiseksi. Luonnos on valmisteltu yhdessä eri ministeriöiden, kuntien, järjestöjen ja muiden toimijoiden kuten vanhusneuvostojen kanssa. Laatusuositukset pohjautuvat kansalliseen Ikäohjelmaan sekä Tulevaisuuden Sote-keskus -ohjelman eri hankkeisiin ja tutkittuun tietoon. Suositukset ovat osittain yleisempää ohjausta ja toimeenpanossa on tarkoitus huomioida hyvinvointialueiden ja kuntien paikalliset olosuhteet.

Laatusuosituksen johdannossa on huomioitu pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman tavoitteet ja painotukset, sekä pyritty huomioimaan entistä enemmän ikääntyneiden toimintakyvyn heikkenemisen ennaltaehkäisy ja hoidon vaikuttavuus. Hallitusohjelman mukaisesti laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi päivitetään. Laatusuositus on tarkoitettu tukemaan hyvinvointialueiden sekä kuntien varautumista väestön ikääntymiseen. Tavoitteena on aktiivinen ja toimintakykyinen ikääntyminen sekä laadukkaat ja kestävät palvelut.

Tampereen kaupunki nostaa lausunnoissaan esiin muutamia kriittisiä huomioita laatusuosituksesta ja tekee kehittämis ehdotuksia. Tampereen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

kaupunki toivoo julkaisun lopullisessa versiossa käytettävän lukijalähtoisempää ja selkokielisempää kieltä kautta linjan, varsinkin kun laatusuositus on kohdennettu myös ikääntyneiden kansalaisten luettavaksi.

Lausuntopalvelu.fi-sivuston vastauspohjaa varten muotoiltu lausunto on tämän päätöksen liitteenä.

Keskeiset huomiot kappaleesta Ikääntyneiden työkyky paranee

Kappaleessa ikääntyvien työkyky paranee käsitellään sote-alan henkilöstön työkykyä ja alan veto-/pitovoimaa. Kulttuurihyvinvointia edistävänä kaupunkina Tampereen kaupunki toivoisi tässä osioissa nostettavan myös ikäihmisten palveluissa esiin työn monipuolisuus kulttuuristen toimintamallien kautta, sekä mahdollisuus kulttuurista nauttimiseen työpaikkaympäristössä (esim. esitykset ikäihmisten palveluissa). Kappaleessa Henkilöstön riittävyys mainitaan seuraavasti: "Myös sosiaali- ja terveydenhuollon paheneva työvoimapula edellyttää, että kaikki osaaminen, jolla asiakkaiden tarpeisiin voidaan vastata, otetaan käyttöön ja hyödynnetään." Tampereen kaupunki toivoo, että tässä kohden huomioidaan myös henkilöstön kulttuurihyvinvoinnin osaaminen.

Keskeiset huomiot kappaleesta läkkäät ovat toimintakykyisiä pidempään

Kappaleessa mainitaan HYTE-työn (hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn) olevan kuntien lakisääteinen tehtävä. HYTE-työ on myös hyvinvointialueiden lakisääteinen tehtävä. Laajalti kyse on työstä kuntien ja hyvinvointialueiden yhdyspinnoilla, ja näin ollen kohdassa tulisi mainita tuen molemminpuoleisuus eli myös tuki hyvinvointialueiden taholta kunnille. Tampereen kaupunki toivoo kappaleeseen myös mainintaa liikunnan vaikutuksista kognitioon ja erityisesti muistiin. Lisäyksenä hyvinvointialueisiin esitämme kulttuurihyvinvointisuunnitelmia.

Keskeiset huomiot kappaleesta Ikäystävällisyyttä asumiseen ja asuinympäristöihin

Tampereen kaupunki muistuttaa, että ikääntyneiden omaa ennakkointia ja varautumista asumisessa tulee tukea monen tahon toimesta. Sen puheeksi ottaminen erilaisissa ammattilaiskohtaamisissa olisi tärkeää. Ikääntyvien neuvontapalveluissa (esimerkiksi hyvinvointikeskuksissa, kotiin vietävissä palveluissa, Lähi- ja Kotitoreilla) tulee olla osaamista ja ymmärrystä asumisen ennakkoinnista ja ratkaisuista, sekä valtakunnallisesti, alueellisesti että paikallisesti. Kohdassa 6.3 lukee: "Kunnat voivat monilla toimilla tukea ikääntyvän väestön asumista, liikkumista ja arjessa pärjäämistä." Hyvinvointialueiden rooli tulisi lisätä tähän ja hyvinvointialueiden vastuulle kuuluva yhteisösosiaalityö tulisi mainita. Myös esteettömyyttä tulisi avata lisää. Esteettömyyskartoitusten tekeminen, esteettömyyskävelyt yhdessä ikääntyneiden kanssa, edistävät myös osallisuutta. Kohdassa 6.4 lukee: Kuntien tehtäviin kuuluu esimerkiksi yhdyskuntasuunnittelu ja kaavoitus sekä hyvinvoinnin ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

terveyden edistäminen eri väestöryhmien osalta ja myös asumiseen liittyviä tehtäviä. Hyvinvointialueet vastaavat asumispalveluista osana ikääntyneiden palveluja." Vanhuspalvelulain 5 § 2. momentissa todetaan: "Hyvinvointialueen on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä sekä arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä." Laatusuosituksessa tulisi täten korostaa hyvinvointialueen roolia sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluissa että muissa ikääntyneiden palveluissa, ei siis pelkästään kapeasti ajateltuna asumispalveluissa.

Apulaispormestarin päätösvallan peruste: Hallintosäännön § 35 mukaisesti apulaispormestari päättää johtamiensa lautakuntien osalta: 1) lausunnon antamisesta muissa kuin muutoksenhakuun liittyvissä asioissa tai lainsäädännön mukaan viranomaiselle kuuluvissa lupa- ja valvonta-asioissa.

Tiedoksi

Pirjo-Liisa Länkinen, Jaana Ylänen, Tiina Santala, Hanna Karojärvi, Leeni Herrala

Liitteet:

- 1 Tampereen kaupungin lausunto STM Laatusuositukset
- 2 Luonnos Laatusuositus aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024-2027

Allekirjoitus

Apulaispormestari Matti Helimo

Päätös annettu tiedoksi 17.11.2023

Muutoksenhakuviranomainen

Muutoksenhakukielto

Tampere
17.11.2023

Tampere

Apulaispormestari, kasvatus- ja
opetuslautakunta sekä kulttuuri- ja vapaa-
aikalautakunta (2023-2025)

Ote viranhaltijapäätöksestä

4 (5)

17.11.2023

§ 3

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Pirjo-Liisa Länkinen
Johdon assistentti

Tampere

Apulaispormestari, kasvatus- ja
opetuslautakunta sekä kulttuuri- ja vapaa-
aikalautakunta (2023-2025)

Ote viranhaltijapäätöksestä

17.11.2023

5 (5)

§ 3

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Muutoksenhakukielto

§ 3

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

-vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)

-virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)

-etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)